

Організаційно-методичні засади педагогічної практики в системі професійного становлення майбутнього вчителя

Наталія ОНИЩЕНКО,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки

У європейському освітньому просторі підготовка вчителя, який відповідає стандартам професійних компетенцій XXI ст., є історичною місією педагогічних університетів, реалізація якої передбачає здійснення відповідних організаційних, змістових і методологічних трансформацій, а педагогічна практика – джерелом освоєння соціального і педагогічного досвіду, критерієм істини педагогічного процесу, про що зазначено у Педагогічній Конституції Європи. Тому завдання вищої школи у світлі реалізації Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки та інших нормативних документів полягають у формуванні в майбутніх учителів не лише теоретичних знань, а й здатності самостійно їх застосовувати в нестандартних, постійно змінюваних життєвих ситуаціях. Задовольнити зазначені вимоги можливо за умови вдосконалення педагогічної практики як важливого засобу підготовки фахівців, складової їх професійного становлення та провідного чинника саморозвитку, формування індивідуально-творчих можливостей у здійсненні педагогічної діяльності, підвищенні рівня професійності та педагогічної майстерності.

На сучасному етапі розвитку вищої школи проблемі вдосконалення педагогічної практики присвячені праці Г.Коджаспірової, Л.Хомич, Т.Мишківської, В.Чепікова та ін. Значення педагогічної практики у системі формування особистості педагога досліджували Ф.Гоноболін, О.Щербаков, Е.Гришин, Н.Кузьміна, В.Сластьонін, Л.Спірін. Питанням історії становлення педагогічної практики як компонента загальнопедагогічної підготовки присвятили свої праці Н.Дем'яненко, В.Майборода, Р.Куліш та ін. Зарубіжний досвід організації педагогічної практики досліджують Ю.Алферов,

А.Василіук, С.Деркач, І.Протасова, Л.Пуховська, О.Родіна та ін.

Метою статті є аналіз організаційно-методичних особливостей педагогічної практики у вищому навчальному закладі в контексті європейського виміру, розкриття її сутності та значення в системі професійного становлення майбутнього вчителя.

Педагогічна практика є обов'язковою складовою навчального процесу педагогічних університетів і передбачає професійну підготовку педагогічних кадрів та підвищення їхньої кваліфікації. Основною метою педагогічної практики у ВНЗ є формування у студентів умінь творчо використовувати в педагогічній діяльності науково-теоретичні знання і практичні навички, набуті в процесі вивчення педагогічних дисциплін; сприяння оволодінню студентами сучасними формами і методами організації навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах; виховання в них інтересу до педагогічної роботи, формування потреб систематично поповнювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній педагогічній діяльності [1, с. 647].

Успіх педагогічної практики залежить від вибору базової установи, оптимальної реалізації найдосконаліших методів і прийомів роботи в конкретних умовах, методичного рівня і майстерності викладачів, які особистим прикладом активізують творчу самостійність студентів під час виконання завдань практики, допомагають формуванню сумлінного ставлення до роботи, відповідальності, цілеспрямованості. Педагогічна практика інтегрує в професійній освіті не тільки знання з психолого-педагогічних дисциплін, а й із суспільних та спеціальних навчальних предметів. Педагогічна практика у ВНЗ є тривалою та неперервною. Вона забезпечує фундамент для формування основних педагогічних умінь і навичок у майбутніх учителів та виконує такі функції: адаптаційну (ознайомлення студентів із різними типами загальноосвітніх навчальних закладів, особливостями навчально-виховної роботи з учнівською молоддю); навчальну

(актуалізація, поглиблення та застосування теоретичних знань, формування педагогічних умінь і навичок); виховну (формування позитивної мотивації до педагогічної професії, професійно значущих якостей особистості вчителя, розуміння необхідності самоосвіти та самовиховання); розвивальну (розвиток педагогічних здібностей студентів, педагогічного мислення); діагностичну (перевірка рівня особистісних та професійних якостей майбутнього вчителя, професійної придатності та готовності до педагогічної діяльності).

У системі підготовки майбутнього вчителя педагогічна практика вирішує такі завдання: забезпечення всебічного розвитку особистості студента, ґрунтовної психолого-педагогічної підготовки; сприяння виробленню умінь та навичок професійної діяльності, розвитку комунікативних здібностей майбутніх учителів. Під час проходження педагогічної практики у студентів формуються конструктивні, комунікативні, організаторські та дослідницькі уміння та навички. Діяльність студентів у період педагогічної практики є аналогом професійної діяльності вчителя, вона організовується в реальних умовах роботи навчально-виховних закладів. У процесі педагогічної практики у студента є можливість певною мірою осмислити педагогічні явища і факти, закономірності та принципи навчання і виховання, оволодіти професійними вміннями, досвідом практичної діяльності. Зазначимо, що, за дослідженнями науковців, саме під час проходження педагогічної практики студенти вперше починають ідентифікувати себе з соціальною роллю «вчитель» та набувають навичок самостійної роботи в школі.

У ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» викладачами кафедри педагогіки організовуються різні види педагогічної практики. Програми педагогічних практик та методичні рекомендації щодо їх організації та проведення (окремо для кожного факультету) розроблені кафедрою педагогіки на основі навчальних планів факультетів та інститутів ВНЗ і затверджені першим проректором.

Зокрема, дидактична практика тривалістю від одного до двох тижнів проводиться після вивчення модуля «Теорія навчання» навчальної дисципліни «Педагогіка». Керівниками та методистами практики від кафедри педагогіки призначаються викладачі, старші викладачі з науковими ступенями і стажем роботи не меншим, ніж три роки, та досвідом роботи в школі. Основні завдання дидактичної практики: поглибити знання студентів із теорії навчання; забезпечити зв'язок теоретичних знань із дидактики з реальним навчальним процесом; навчити студентів застосовувати отримані знання на практиці; озброїти практикантів вміннями і навичками спостерігати педагогічні явища, аналізувати їх та формулювати педагогічно виправдані висновки; формувати у студентів психологічну готовність до педагогічної праці; виховувати любов і повагу до

майбутньої професії. Навчально-методична робота під час дидактичної практики передбачає: відвідування та аналіз уроків (за фахом), проведених учителем згідно з розкладом (дидактичний аналіз уроку); відвідування та аналіз роботи гуртка; відвідування та аналіз роботи факультативу; відвідування індивідуальних консультацій методиста.

За навчальним планом факультетів навчально-виробнича педагогічна практика студентів проводиться після вивчення модуля «Теорія виховання» навчальних дисциплін «Методика виховної роботи» та «Основи педагогічної майстерності» на четвертому курсі трьома етапами: перший етап (ознайомчий) – студенти ознайомлюються зі школою, класом, учнями і вчителями, спостерігають за навчально-виховним процесом у закріпленому класі; складають авторську концепцію плану виховання школярів на період практики, обґрунтовують її теоретично (протягом першого тижня); другий (пробний) – студенти розробляють систему уроків з фахових дисциплін та проводять пробні уроки, обираючи оптимальні методи, засоби навчання і виховання та враховуючи вікові й індивідуальні особливості учнів, рівень розвитку учнівського колективу; третій (заліковий) – студенти проводять залікові уроки, дотримуючись виконання триєдиної мети уроку. Викладачі кафедри педагогіки під час практики акцентують увагу студентів на виховній роботі класного керівника. Мета навчально-виробничої педагогічної практики – узагальнення, розширення і поглиблення знань, умінь та навичок студентів з методики виховної роботи, підготовка до виконання функціональних обов'язків класного керівника. Основними її завданнями є: накопичення досвіду щодо характеру і змісту виховної роботи та функціональних обов'язків класного керівника; формування умінь планувати і проводити позакласну виховну роботу з колективом класу та з окремими учнями, застосовувати форми і методи виховної роботи з учнями та їхніми батьками, методику вивчення рівня вихованості учнів.

Завдання студентів під час виховної практики: 1) вивчити конкретні умови організації педагогічного процесу в школі, скласти індивідуальний план роботи на період практики, який має охоплювати вивчення виховного аспекту навчально-виховного процесу в закріпленому класі, системи виховних впливів на учнів, проведення навчально-виховної і дослідницької роботи; 2) відвідати й обговорити уроки вчителів, звернути увагу на планування та реалізацію виховної мети уроків, що дасть змогу студентам усвідомити і побачити в дії основні положення теорії виховання, з якими вони ознайомилися в процесі вивчення загальної педагогіки; 3) сформувати уміння визначати освітню, розвивальну, виховну мету уроку та реалізувати її у процесі проведення пробних уроків, складати конспекти уроків і проводити уроки; 4) ознайомитися з особливостями роботи класного керівника. Виконуючи завдання, студенти здійснюють педагогічний аналіз

досвіду роботи вчителя-предметника та класного керівника.

Переддипломна практика є завершальним етапом практичної педагогічної підготовки студентів. Основною її метою є узагальнення, систематизація і поглиблення загальнопедагогічних знань, умінь і навичок, а також підготовка до виконання функцій учителя і реалізації системи навчально-виховної роботи з учнями. Переддипломна практика тривалістю вісім тижнів є комплексною, проводиться на п'ятому курсі. Базою для її проведення є загальноосвітні школи міста I–III ст., гімназії та інші загальноосвітні навчальні заклади за місцем проживання. Основною метою переддипломної практики є виконання студентами обов'язків класного керівника у закріпленому класі (проведення виховних заходів, батьківських зборів, бесід з учнями та батьками, їх аналіз). Завдання практики: закріпити вміння визначати рівень вихованості учнів та учнівського колективу, складати характеристику колективу за поданою схемою; вдосконалити і закріпити вміння планувати навчально-виховну роботу класного керівника, аналізувати її, складати авторську концепцію плану розвитку школярів на період практики, обґрунтувати її теоретично; розробити систему виховних заходів на період педагогічної практики і провести їх; провести батьківські збори, дотримуючись методичних порад класного керівника, методиста з виховної роботи; проводити профорієнтаційну роботу із старшокласниками.

Магістерська практика студентів у ВНЗ III–IV рівнів акредитації є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня і має на меті набуття студентами професійних навичок та вмінь, які відповідають кваліфікаційному спрямуванню підготовки магістрів; проводиться на шостому курсі тривалістю три тижні. Метою магістерської практики є підготовка студентів до самостійної викладацької діяльності у вищих та середніх спеціальних навчальних закладах. Завдання магістерської практики: ознайомлення студентів із основними напрямками роботи ВНЗ та його підрозділів, нормативними документами щодо організації навчально-виховного процесу у ВНЗ; формування навичок планування методичної, організаційної, наукової та виховної роботи викладача закладу вищої освіти; формування навичок планування аудиторної і самостійної навчальної роботи студентів, умінь проведення лекційних, практичних і семінарських занять у ВНЗ; ознайомлення з посадовими обов'язками та особливостями навчально-виховної роботи куратора академічної групи, формами і методами виховної роботи зі студентами; виконання студентами-практикантами обов'язків куратора групи.

Метою педагогічної практики в дитячих оздоровчих закладах є оволодіння студентами сучасними методами та формами організації виховного процесу в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку; формування професійних умінь і навичок

на основі отриманих теоретичних знань з педагогіки та методики виховної роботи; формування вміння організовувати виховну роботу з дітьми і молоддю в умовах відпочинку. Основною базою літньої практики є заміські оздоровчі табори, санаторії, пришкільні табори. Завдання практики в ДОЗ: вивчити особливості планування виховної роботи в ДОЗ; формувати і розвивати в майбутніх педагогів навички спілкування з дітьми та молоддю; формувати професійні якості педагога, уміння і навички планувати та організовувати змістовне дозвілля дітей, проводити виховну роботу з дітьми, згуртовувати дитячий колектив; виховувати в студентів любов до педагогічної професії, стимулювати їх до поглиблення педагогічних знань та вдосконалення педагогічних здібностей; формувати психологічну готовність до виконання ролі організатора виховної роботи в дитячому колективі.

Особливість зазначеного виду педагогічної практики полягає в тому, що студенти працюють з дітьми, які перебувають далеко від батьків. Свою роботу педагогічний колектив ДОЗ спрямовує на досягнення основної мети – оздоровлення дітей, створення в них позитивного емоційного настрою, атмосфери гри, романтики в їхньому повсякденному житті; виявлення інтересів, захоплень дітей, їх реалізацію в різних видах діяльності, розвиток бажання отримати нові знання, вміння, навички; виховання поваги до правил, норм життя в колективі; залучення до трудових справ на користь і радість інших людей. Зазначені вище виховні аспекти є передумовою для створення у дитячому колективі життєрадісної атмосфери і забезпечення повноцінного відпочинку та всебічного розвитку дітей.

Діяльність дитячого оздоровчого закладу загалом та робота студентів-практикантів зокрема спрямовуються на формування всебічно розвинутої особистості дитини, розкриття її здібностей на основі задоволення інтересів і потреб (насамперед духовних, інтелектуальних); збагачення соціального досвіду дітей, встановлення в оздоровчих закладах стосунків справжнього співробітництва, співдружності, співтворчості; оздоровлення дітей, формування ціннісних орієнтацій на здоровий спосіб життя, загартування; організацію різноманітної суспільно значущої дозвілєвої діяльності дітей шляхом активного спілкування з природою; проведення виховної роботи з дітьми в таборі з урахуванням національних традицій народів, які проживають на цій території, зміцнення міжнаціональних взаємин тощо. З метою якісної підготовки студентів до літньої педагогічної практики в оздоровчих таборах кафедра педагогіки проводить тижневий інструктивно-методичний збір, під час якого студенти вивчають нормативно-правові документи, одержують методичні рекомендації щодо організації літнього відпочинку дітей, вивчають пісні, ігри, беруть участь у різноманітних конкурсах і розвагах, що допомагає їм у подальшій роботі.

Зазначимо, що професійно-педагогічна підготовка студентів у ході педагогічної практики є складним процесом, який потребує цілеспрямованого керівництва. Ефективними формами організації педагогічної практики викладачами кафедри педагогіки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» є: настановча конференція, на якій студенти-практиканти ознайомлюються з порядком проведення практики, її програмою, отримують індивідуальні завдання, пов'язані з науково-дослідною діяльністю; групові та індивідуальні консультації, індивідуальні бесіди, обговорення та аналіз навчальних занять, самоаналіз проведених занять, рольові та ділові ігри, «мозкова атака», метод проєктів тощо. Також важливою формою організації педагогічної практики є проведення підсумкової конференції з метою узагальнення та підбиття підсумків педагогічної діяльності, оцінювання досвіду, набутого студентами під час практики (додаткові знання, уміння та навички); аналізу якості практичної підготовки студента; встановлення причин, що перешкоджали ефективності практичної підготовки (організаційних, змістових, пов'язаних з проведенням конкретних педагогічних заходів тощо), формулювання власних пропозицій щодо вдосконалення педагогічної практики (визначення шляхів розв'язання наявних проблем, усунення недоліків, підвищення ефективності професійної підготовки) тощо. Практика закінчується поданням студентом письмового звіту, необхідної документації та проведенням диференційованого заліку.

У контексті інтеграції України в європейський освітній простір актуальним є вивчення зарубіжного досвіду проходження педагогічної практики студентами, що сприятиме виявленню особливостей професійного становлення майбутніх учителів у вищих навчальних закладах різних країн з метою впровадження позитивних ідей цього досвіду в систему вищої освіти України. Зокрема, в університетах Великої Британії педагогічна практика триває один рік і поєднує такі елементи: 1) ознайомчу (вступну) практику (студенти ознайомлюються зі специфікою педагогічної діяльності, переконуються у правильності вибору професії); 2) відвідування уроків досвідчених педагогів; 3) самостійне проведення уроків. Педагогічна практика проводиться у базових школах, що входять до університетських комплексів, або в школах за місцем проживання. Під час проходження практики в базовій школі керівництво педагогічною діяльністю студента-практиканта здійснюють викладачі вищого навчального закладу. Вони ж складають розклад занять. Після закінчення практики студенти проводять відкриті уроки, на які запрошуються викладачі й представники науково-методичного підрозділу ВНЗ. Особливістю системи вищої освіти Великої Британії є те, що випускники педагогічних вищих навчальних закладів проходять річне стажування за місцем влаштування на роботу під контролем

інспекторів Міністерства освіти і науки, які потім роблять висновок про доцільність залучення стажиста до педагогічної діяльності [2, с. 413].

У США діють школи професійного розвитку, де студентам необхідно пройти річну педагогічну практику під керівництвом досвідчених викладачів. Проходження цієї практики є однією з обов'язкових умов для отримання постійної ліцензії на право вчительської діяльності [2].

Педагогічна практика в університетах Німеччини тривалістю два роки називається референдаріатом, лише після її завершення студент допускається до другого, заключного державного іспиту. Практика орієнтує німецьких студентів на роботу в школах, а також допомагає їм отримати практичний досвід педагогічної діяльності. Вона тісно взаємопов'язана з навчальними заняттями з педагогіки та методик. У німецькій вищій освіті виокремлюють такі види практики: шкільну практику, яка передбачає отримання першого власного досвіду в школі з позицій професійної діяльності вчителя; дидактичну практику, що забезпечує зв'язок теорії і практики з професійним навчанням та спрямована на розвиток творчої особистості студента. Метою педагогічної практики є підготовка вчителів, які відповідали б вимогам сучасної школи, та підвищення мотивації студентів до навчання. Практиканти проводять заняття в школах, опановують методику викладання шкільних предметів, ознайомлюються зі шкільним життям. Навчання студентів проводять кваліфіковані керівники семінарів і методисти, які мають певну кількість годин у школі. Безпосередньо у школах практикантом керує наставник (ментор), якому зменшено кількість годин на тиждень за місцем постійної роботи. Після практичної підготовки випускник університету складає другий, практичний, державний іспит. Далі він призначається на посаду помічника вчителя школи і працює під його керівництвом два роки. Зазначена модель підготовки німецьких вчителів неодноразово піддавалася серйозній критиці. Серед значних недоліків науковці називають автономність практичної підготовки студентів, підпорядкування підготовчої служби місцевим органам освіти і віддаленість від університету, що унеможлиблює наукове керівництво вищих навчальних закладів, унаслідок чого виникає розрив між теоретичною та практичною професійною підготовкою [там само].

Проходження педагогічної практики в Японії є обов'язковою умовою отримання сертифіката вчителя. В японських університетах до початку педагогічної практики проводиться курс лекцій та семінарів із методики проведення уроків, добору навчальних матеріалів до них тощо. Після вибору школи для проходження практики проводяться орієнтаційні бесіди зі студентами-практикантами щодо плану підготовки, розкладу уроків у школі, методику викладання навчальних предметів, забезпечення підручниками та іншими засобами навчання, характеристики класу, особливостей

місцезнаходження школи. Після проходження практики студенти обов'язково пишуть листи-подяки школі за допомогу в її організації та проведенні.

У Греції педагогічна практика є обов'язковим елементом навчально-виховного процесу вищого навчального закладу та складовою певних теоретичних дисциплін (дидактичної методології, теорії і практики тощо) і навіть цілих циклів дисциплін (загальної й спеціальних дидактик). Отже, забезпечується безпосередній зв'язок теорії і практики. У вищій освіті Греції застосовуються такі види педагогічної практики: теоретична і методична підготовка майбутніх учителів в університеті, тренування у плануванні навчального процесу, відвідування занять у школі та спостереження за життям школи, пробні уроки, відвідування різних типів шкіл, зокрема малокомплектних, а також шкіл і спеціальних класів для дітей з обмеженими можливостями, написання наукової роботи на основі досліджень, проведених під час педагогічної практики, повне виконання обов'язків учителя терміном від одного до чотирьох тижнів, обговорення, аналіз та оцінювання практики у школі й на відділенні [3].

У вищих навчальних закладах Польщі здійснюються асистентська практика, яка охоплює пасивно-асистентську (пропедевтичну) і асистентсько-вчительську (допомога вчителю) практики, та предметно-методична практика (самостійна підготовка навчальної документації і дидактичних матеріалів для проведення власних уроків). Навчальні програми деяких ВНЗ Польщі передбачають педагогічну практику з першого курсу, інші – з другого. Середня тривалість практик – вісім тижнів. До того ж, польський студент зобов'язаний проходити практику лише в межах міста, в якому розташований вищий навчальний заклад, для кращого контролю керівниками-методистами [4, с. 116].

У Росії в педагогічних ВНЗ проводиться неперервна педагогічна практика: студент з першого семестру навчання один раз на тиждень відвідує школу і ознайомлюється з організацією навчального процесу, а на четвертому і п'ятому курсах передбачається педагогічна практика за спеціалізацією протягом одного семестру, під час якої студенти самостійно проводять уроки. Структура російської професійної практичної підготовки майбутніх учителів охоплює річну педагогічну практику за методикою виховної роботи в замських закладах відпочинку та оздоровлення дітей, в установах додаткової освіти, в профільних дитячих таборах і педагогічну практику, здійснювану на старших курсах. Виробнича (педагогічна) практика у ВНЗ Росії проводиться в освітніх установах різного типу тривалістю 36–40 годин на тиждень. З відкриттям магістратури введено науково-дослідну і науково-педагогічну практики.

Педагогічна практика у ВНЗ Республіки Білорусь проводиться згідно з Положенням про порядок організації, проведення, підбиття підсумків і матеріального забезпечення практики

студентів вищих навчальних закладів і поділяється на навчальну та виробничу. Завданнями навчальної практики є формування у студентів практичних умінь і навичок з певних навчальних дисциплін, закріплення теоретичних знань, освоєння первинних навичок за обраною спеціальністю. Навчальну практику студенти проходять у навчальних аудиторіях, на навчально-виробничих об'єктах ВНЗ, в організаціях, що відповідають профілю підготовки фахівців.

Виробнича практика у Білорусі охоплює практику за профілем спеціальності та переддипломну практику. Вид практики кожного навчального року визначається навчальним планом зі спеціальності. Завданнями практики за профілем спеціальності є набуття студентами професійних навичок за фахом, закріплення, розширення і систематизація знань, отриманих під час вивчення спеціальних дисциплін. Зазначений вид практики студенти проходять в організаціях, що відповідають профілю підготовки фахівців. Завданнями переддипломної практики у Білорусі є засвоєння і закріплення студентами знань і вмінь, отриманих за період вивчення курсу, перевірка можливостей майбутнього фахівця щодо самостійної роботи в умовах конкретного виробництва, підготовка матеріалів до дипломної роботи (проекту). Зміст переддипломної практики визначається темою дипломної роботи. Переддипломну практику студенти проходять на випускному курсі в організаціях, що відповідають профілю підготовки фахівців. Допускається проведення практики у складі студентських загонів, якщо виконувана студентом робота відповідає профілю спеціальності, за якою він навчається [5, с. 75].

Отже, педагогічна практика у вітчизняних та зарубіжних вищих навчальних закладах є не лише важливим засобом підготовки фахівців, а й провідним чинником саморозвитку, формування індивідуально-творчих можливостей у здійсненні педагогічної діяльності, підвищення рівня професійності та педагогічної майстерності майбутніх учителів.

Характерними тенденціями вдосконалення організації та проведення педагогічної практики у зарубіжних вищих навчальних закладах є: збільшення термінів проходження педагогічної практики в школі; використання інформаційних технологій; зростання частки самостійної підготовки студентів; часткове перекидання відповідальності за педагогічну практику з ВНЗ на школи і посилення координації між школами та вищими навчальними закладами; надання шкільним учителям, які відповідають за якість педагогічної практики студентів у школі, методичної та психолого-педагогічної допомоги у вигляді проведення консультацій, забезпечення науково-методичною літературою тощо; забезпечення обов'язкової оплати праці вчителів, які керують педагогічною практикою студентів у школі, а також підвищення престижу цього виду роботи шляхом матеріального стимулювання вчителів, надання переваги під час атестації тощо.

Сучасній вищій школі України необхідно переглянути принципи взаємодії ВНЗ зі школами, форми і методи організації практики. Але насамперед необхідно збільшити терміни проходження педагогічної практики та кількість годин на вивчення педагогічних дисциплін у навчальних планах ВНЗ, що сприяло б ефективнішому професійному становленню майбутніх учителів; здійснювати якісний моніторинг проведення неперервної педагогічної практики; підвищувати професійну компетентність методистів практики.

Література

1. *Енциклопедія освіти* / Акад. пед. наук України; голов. ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. *Исаева Т.А.* Педагогическая практика в образовательном процессе высших учебных заведений России и за рубежом (на примере университетов Великобритании, США, Германии) / Т.А. Исаева // Молодой учёный. – 2012. – №4. – С. 412–414.
3. *Короткова Ю.М.* Організація практичної підготовки вчителів початкових класів на педагогічних відділеннях початкової освіти Греції / Ю.М. Короткова // Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наук. пр. / за заг. ред. В.І. Сипченка. – Слов'янськ: СДПУ. – 2006. – Вип. XXXIII. – С. 32–38.
4. *Носовець Н.М.* Педагогічна практика майбутніх учителів в країнах Європи і в Україні / Н.М. Носовець, Т.Г. Белан // Вісник Чернігівського національного пед. ун-ту. – Вип. 90. – Серія: Педагогічні науки. – Чернігів, 2011. – С. 115–119.
5. *Ульяницкая Т.В.* Особенности организации педагогической практики в аспекте требований новых образовательных стандартов / Т.В. Ульяницкая // Материалы VII Междунар. конф. «Стратегия качества в промышленности и образовании» // International Scientific Journal Acta Universitatis Pontica Euxinus. – Special number. – Болгария, Варна, 2011. – Т. 2. – С. 75–76.

Анонси

Наталія ОНИЩЕНКО Організаційно-методичні засади педагогічної практики в системі професійного становлення майбутнього вчителя

У статті аналізуються організаційно-методичні засади педагогічної практики у вищому навчальному закладі, розкривається її значення в системі професійного становлення майбутнього вчителя. Висвітлюються особливості організації педагогічної практики у вищих навчальних закладах різних країн світу.

Ключові слова: педагогічна практика, дидактична практика, навчально-виробнича практика, переддипломна практика, професійне становлення, майбутні учителі, вищий навчальний заклад.

Наталія ОНИЩЕНКО Организационно-методические основы педагогической практики в системе профессионального становления будущего учителя

В статье анализируются организационно-методические основы педагогической практики в высшем учебном заведении, раскрывается ее значение в системе профессионального становления будущего учителя. Освещаются особенности организации педагогической практики в высших учебных заведениях разных стран мира.

Ключевые слова: педагогическая практика, дидактическая практика, учебно-производственная практика, преддипломная практика, профессиональное становление, будущие учителя, высшее учебное заведение.

Nataliya ONYSHCHENKO Organizational and methodological foundations of teaching practice in the system of professional development of a future teacher

The article examines the organizational and methodological foundations of teaching practice in higher educational establishment, reveals its importance in the system of professional development of a future teacher. The features of organizing of teaching practice in higher educational establishments different countries of the world are highlighted.

Keywords: teaching practice, didactic practice, educational and industrial practice, pregraduation practice, professional development, future teachers, higher educational establishment.

